

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ

Малишко В. В.

Предметом дослідження є державні фінанси.

Метою дослідження є аналіз сучасних реалій та тенденцій функціонування державних фінансів в Україні.

Методи, що були використані в процесі дослідження: узагальнення, метод порівняльного аналізу, метод системно-структурного аналізу й синтезу, статистичний, загальнонаукові, спеціальні методи наукового пізнання та інші методи дослідження.

Результати роботи. Охарактеризовано сутність та головне призначення державних фінансів. Вказано, що є концептуальним підґрунтям сучасного вчення про державні фінанси та недоліком чинної системи класифікації сектору державних фінансів в Україні. Зазначено найбільш гострі проблеми, які сконцентрувалися в сфері державних фінансів України; функції управління державними фінансами, які перебувають у центрі інноваційних процесів.

Галузь застосування результатів: Міністерство фінансів України, Верховна Рада України, органи місцевого самоврядування, об'єднані територіальні громади.

Висновки. Становлення в Україні соціально орієнтованого ринкового суспільства та її інтеграція у світове співтовариство ведуть до системної модернізації в усіх сферах громадської життєдіяльності, включаючи управління державними фінансами. Все це відображується в зміні функціонального імперативу управління державними фінансами України в процесі переходу на інноваційну модель розвитку, детерміновану як соціальними трансформаціями українського суспільства, так і системними цивілізаційними процесами постіндустріального характеру.

Сьогодні більшість провідних країн одноставно визнають необхідність перезавантаження систем державних фінансів на інноваційних засадах для забезпечення фінансової стійкості та запобігання системним фінансовим кризам. Україна також обрала шлях інноваційного розвитку та рухається саме в цьому напрямі.

Ключові слова: державні фінанси, бюджетна система, соціально-економічний розвиток, децентралізація, управління фінансовими потоками, бюджетні ресурси.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ В УКРАИНЕ

Малышко В. В.

Предметом исследования являются государственные финансы.

Целью исследования является анализ современных реалий и тенденций функционирования государственных финансов в Украине.

Методы, которые были использованы в процессе исследования: обобщения, метод сравнительного анализа, метод системно-структурного анализа и синтеза, статистический, общенаучные, специальные методы научного познания и другие методы исследования.

Результаты работы. Охарактеризовано сущность и главное назначение государственных финансов. Указано, что является концептуальным фундаментом современного учения о государственных финансах и недостатком действующей системы классификации сектора государственных финансов в Украине. Отмечено наиболее острые проблемы, которые сконцентрировались в сфере государственных финансов Украины; функции управления государственными финансами, которые находятся в центре инновационных процессов.

Область применения результатов: Министерство финансов Украины, Верховная Рада Украины, органы местного самоуправления, объединенные территориальные общины.

Выводы. Становление в Украине социально ориентированного рыночного общества и ее интеграция в мировое сообщество ведут к системной модернизации во всех сферах общественной жизнедеятельности, включая управление государственными финансами. Все это отражается в изменении функционального императива управления государственными финансами Украины в процессе перехода на инновационную модель развития, детерминированную как социальными трансформациями украинского общества, так и системными цивилизационными процессами постиндустриального характера.

Сегодня большинство ведущих стран единодушно признают необходимость перезагрузки систем государственных финансов на инновационных принципах для обеспечения финансовой устойчивости и предотвращения системным финансовым кризисам. Украина также выбрала путь инновационного развития и движется именно в этом направлении.

Ключевые слова: государственные финансы, бюджетная система, социально-экономическое развитие, децентрализация, управление финансовыми потоками, бюджетные ресурсы.

CURRENT REALITIES AND TRENDS IN THE FUNCTIONING OF PUBLIC FINANCE IN UKRAINE

Malysenko Vitalina

Subject of research is state finance.

The aim of the study is analysis of modern realities and trends in public finance in Ukraine.

The methods used during the study: generalization, method of comparative analysis, method of system-structural analysis and synthesis, statistical, general scientific, special methods of scientific knowledge and other research methods.

The results of the work. The essence and main purpose of public finances are described. It is stated that it is a conceptual basis of the modern doctrine of public finance and a shortcoming of the current classification system of the public finance sector in Ukraine. The most acute problems concentrated in the sphere of public finances of Ukraine are noted; public finance management functions that are at the center of innovation processes.

The scope of the results: Ministry of Finance of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, local self-government bodies, united territorial communities.

Conclusions. The formation of a socially oriented market society in Ukraine and its integration into the world community lead to systematic modernization in all spheres of public life, including public finance management. All this is reflected in the change of the functional imperative of public finance management in Ukraine in the process of transition to an innovative model of development, determined by both social transformations of Ukrainian society and systemic civilizational processes of post-industrial nature.

Today, most leading countries unanimously recognize the need to restart public finance systems on an innovative basis to ensure financial stability and prevent systemic financial crises. Ukraine has also chosen the path of innovative development and is moving in this direction.

Keywords: public finance, budget system, socio-economic development, decentralization, financial flow management, budget resources.

JEL Classification: R51, H72, O23

Постановка проблеми. Державні фінанси є фундаментом стабільного функціонування та запорукою економічного розвитку країни, її подальшого підвищення матеріального добробуту населення.

Питання визначення змісту і складових державних фінансів є дискусійними. Вони не мають однозначного трактування в працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Нерідко їх розгляд зводиться до визначення підходів, які мають дещо загальний характер та потребують подальшої конкретизації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даної теми займалося дуже багато як українських: Т. Боголіб, С. Гасанова, А. Даниленко, Т. Єфименко, Т. Затонацька, В. Кудряшов, І. Луніна, О. Лютий, О. Молдован, Ц. Огонь, В. Опарін, Л. Тарангул, В. Федосов, І. Чугунов та ін., так і зарубіжних вчених: Дж. М. Б'юкенен, Дж. Грубер, П. Джейн, Дж. Стігліц, Р. Майгрейв та ін.

Виклад основного матеріалу. У працях вітчизняних науковців містяться дещо спрощені визначення державних фінансів, мало пристосовані для використання на практиці. Державні фінанси не виділяються як окрема, порівняно самостійна сфера в рамках економічного сектору країни.

Недостатньо чіткою є класифікація основних складових державних фінансів і функцій, які покладаються на дану сферу в цілому та її окремі елементи.

Положення щодо змісту, призначення, класифікації й функцій державних фінансів недостатньо прописані в нормативних документах України, що стримує здійснення операцій із управління даною сферою в практичній площині. Відсутні нормативні документи стосовно управління формуванням, розподілом та використанням ресурсів сектору державних фінансів України. Законом України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 № 185-V навіть не передбачається регламентування управління сферою державних фінансів України.

У Бюджетному кодексі України (ст. 42) зазначено лише, що «Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Державного бюджету України».

Міністерство фінансів України здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету».

Тому для практики є досить важливим удосконалення законодавчого регламентування розвитку сектору державних фінансів та чітке визначення суб'єктів, об'єктів, а також функцій органів управління сектором державних фінансів у цілому та його окремих складових.

Недоліком чинної системи класифікації сектору державних фінансів в Україні є її незіставність з діючими міжнародними нормами і стандартами. Зокрема, в нашій країні не повною мірою використовуються рекомендації МВФ щодо статистики державних фінансів.

Діяльність держави у фінансовій сфері здійснюється певними суб'єктами (інститутами), яким передаються (в порядку, регламентованому законодавством) відповідні повноваження від імені держави. Такі операції охоплюють діяльність суб'єктів із певними об'єктами. Суб'єкти сфери державних фінансів проводять операції із залучення, розподілу й використання фінансових ресурсів. Для виконання функцій управління державними фінансами залучається значна кількість суб'єктів. Це не тільки урядові структури, а й менеджмент державних цільових фондів, державних фінансових і нефінансових корпорацій. У виконанні функцій суб'єктів державних фінансів беруть участь також установи й уповноважені особи, котрі здійснюють функції власника (держави). Зокрема, вони чинять вплив на менеджмент шляхом використання як прямих, так і непрямих методів. До них належать призначення (або рекомендації до призначення) на посади провідних менеджерів, здійснення впливу на прийняття рішень зі стратегічних питань розвитку корпорацій, контроль їх фінансової діяльності тощо [1, с. 11-12].

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ, КРЕДИТ

Як стверджує Василик О. Д.: «Головне призначення державних фінансів – сприяти через різноманітні фінансові інституції успішному економічному і соціальному розвитку держави, забезпеченню прав і свобод людини. Досягають цього через методи і форми мобілізації фінансових ресурсів у розпорядження держави та використання їх на цілі розвитку економіки, забезпечення соціальних гарантій населенню, утримання армії, органів усіх ланок влади.

Сукупність зазначених форм і методів дістала назву фінансового механізму системи управління в державі. Від того, наскільки він досконалий, залежать темпи економічного і соціального розвитку, добробут громадян. Важливе значення має те, скільки фінансових ресурсів від загальної кількості їх, створюваних у державі, вона акумулює у своє розпорядження і на які цілі використовує. Проте ці загальні показники ще не забезпечують повної характеристики ефективності фінансового механізму.

Необхідність державних фінансів зумовлена тим, що за будь-якого типу економічних відносин основним призначенням держави є забезпечення фінансовими ресурсами тих потреб, які не можуть бути вирішені через ринковий механізм, тобто через попит і пропозицію, а також особисто кожним громадянином у зв'язку з відповідними об'єктивними причинами» [2, с. 132].

На думку Шушковой Ю. В.: «Розглядаючи державні фінанси у ширшому аспекті, вважаємо, що державні фінанси є головною підсистемою фінансової системи країни, через яку відбувається вплив на економічні та соціальні процеси, здійснюється розвиток країни тощо. Вони є сукупністю економічних і фінансових відносин щодо створення та розподілу валового внутрішнього продукту з метою формування відповідних центральних грошових фондів, які надалі використовуються державою для забезпечення виконання відповідних функцій, покладених на державу. Свої функції держава виконує через систему створених фінансових інститутів, які покликані як управляти державними фінансами, так і відповідно регулювати їхній розподіл і перерозподіл для ефективного розвитку країни і задоволення потреб населення» [3].

Кириленко О. П. у своїй праці зазначає: «Концептуальним підґрунтям сучасного вчення про державні фінанси є теорія суспільних благ, відповідно до якої держава, а отже й органи місцевого самоврядування, продукують певні суспільні блага або блага колективної необхідності, колективних потреб, які ринкові структури не можуть і не здатні виробляти (оборона, правоохоронна діяльність, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, охорона навколишнього природного середовища). Задовольняються колективні потреби за допомогою фіску і бюджету. При цьому суспільні блага обов'язково набувають окремих особливостей, характерних для товарного ринку, тобто вимагають визначення їх корисності і вартості як особливого підвиду товару. Все це, у свою чергу, потребує застосування принципово інших підходів до формування бюджету (особливо, визначення його видаткової частини), за рахунок якого і проводиться фінансування суспільних потреб. У контексті теорії суспільних благ стає очевидною помилковість розповсюдженого у вітчизняній науці поділу суспільного господарства на виробничу і невиробничу сфери і відповідно до цього – практичного застосування залишкового методу фінансування так званої невиробничої сфери, яка безпосередньо пов'язана із задоволенням саме колективних потреб.

Згадані вище концептуальні положення теорії державних фінансів набувають особливого значення у нинішній час, коли в Україні відбуваються широкомасштабні трансформаційні процеси, зумовлені переходом від однієї економічної системи до іншої – від командно-адміністративної економіки до ринкового господарювання. Власне цей перехід і визначає багато в чому складність процесу реформування державних фінансів у нашій країні.

Склалося так, що протягом усіх років незалежності саме в сфері державних фінансів України сконцентрувалися найбільш гострі проблеми, зокрема: забезпечення відповідними фінансовими ресурсами сталого розвитку країни; збільшення державних доходів та оптимізація державних видатків; скорочення державної заборгованості; здійснення ефективного перерозподілу бюджетних ресурсів між територіями країни, сферами діяльності, верствами населення; скорочення бюджетного дефіциту; проведення подальшої децентралізації бюджетної системи і встановлення партнерських взаємовідносин між рівнями влади тощо.

Необхідність вирішення згаданих проблем обумовила визначення центрального напрямку сучасної фінансової політики України – підвищення ефективності державних фінансів. Заходи, що проводять у цій сфері, спрямовані на посилення впливу державних фінансів і зокрема бюджетної політики на соціально-економічний розвиток України. Найважливішими і невідкладними завданнями в урядових документах названо:

- запровадження середньострокового бюджетного планування;
- оптимізація кількості та підвищення результативності бюджетних програм, запровадження щорічної звітності головних розпорядників бюджетних коштів;
- удосконалення механізму застосування програмно-цільового підходу до складання і виконання бюджету шляхом упорядкування та оптимізації мережі бюджетних установ, реалізація принципу поступового переходу від утримання бюджетних установ до виділення їм коштів для надання суспільних послуг;
- підвищення якості казначейського обслуговування бюджетів усіх рівнів;
- посилення контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів за допомогою паспортів бюджетних програм;
- подальше зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів для забезпечення соціально-економічного розвитку територій;
- удосконалення міжбюджетних відносин у напрямку більш повного врахування динаміки фінансово-бюджетних та соціально-економічних показників розвитку адміністративно-територіальних одиниць;

- врегулювання міжбюджетних відносин на рівні районів, територіальних громад сіл, селищ, міст районного значення та їхніх об'єднань;
- поетапне запровадження програмно-цільового методу планування місцевих бюджетів як складової їх середньострокового планування;
- оптимізація підтримки з державного бюджету виконання галузевих програм розвитку з урахуванням вимог СОТ.

Як бачимо, поставлені завдання з підвищення ефективності державних фінансів мають різноплановий характер. Вони торкаються багатьох аспектів акумуляції, аллокації та використання фінансових ресурсів країни» [4].

Становлення в Україні соціально орієнтованого ринкового суспільства та її інтеграція у світове співтовариство ведуть до системної модернізації в усіх сферах громадської життєдіяльності, включаючи управління державними фінансами. Все це відображується в зміні функціонального імперативу управління державними фінансами України в процесі переходу на інноваційну модель розвитку, детерміновану як соціальними трансформаціями українського суспільства, так і системними цивілізаційними процесами постіндустріального характеру.

Аналізуючи розвиток державних фінансів України в докризовий і кризовий періоди, відзначимо фрагментарність та несистемний характер їх побудови, що зумовило неможливість протистояння глобальним кризовим явищам на фінансових ринках, численні проблеми. Тому перезавантаження системи державних фінансів на основі застосування інноваційних механізмів є важливою складовою – фундаментом стійкого розвитку України, основою започаткованих реформ.

Інноваційний потенціал як сукупність ресурсної, результативної й внутрішньої складових визначається з допомогою інтегрального показника, складовими якого є обсяг упроваджених управлінських інновацій, ефективність управлінської діяльності щодо завдань розвитку суспільства та низки конкретних показників ефективності самого управління державними фінансами.

До функцій управління державними фінансами, які перебувають у центрі інноваційних процесів, передусім належать:

- функції цілепокладання, пов'язані з необхідністю планування, прогнозування й програмування фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку;
- функції регулювання, що реалізуються насамперед у системі ринкової економіки та соціальній сфері;
- функції стимулювання, котрі здійснюються як система заходів щодо диференційованого впливу державного управління на різні аспекти життєдіяльності суспільства. Сутність функції стимулювання полягає в цілеспрямованому впливі суб'єкта управління на соціально-економічні процеси в напрямі реалізації державних і соціальних інтересів [5, с. 439].

Для досягнення запланованих змін у результаті перезавантаження державних фінансів необхідно вжити низку заходів, серед яких:

- вивчення й упровадження міжнародного досвіду проведення управлінських інновацій;
- створення нормативно-правової бази інноваційних процесів у сфері управління державними фінансами;
- координація інноваційної діяльності органів управління державними фінансами;
- стимулювання інновацій;
- кадрове забезпечення інноваційної діяльності;
- формування науково-інноваційної інфраструктури;
- інституційне забезпечення інноваційних процесів;
- підвищення суспільного статусу інноваційної діяльності;
- фінансування наукових досліджень та інновацій у достатньому обсязі [6, с. 71, с. 72].

Доцільно створити мережу стратегічних орієнтирів інноваційної діяльності в системі управління державними фінансами, яку можна інтерпретувати як комплекс завдань стратегічного характеру для становлення інноваційної моделі розвитку вітчизняного управління державними фінансами. До таких завдань входять:

- перехід на застосування нових методів управління державними фінансами (технологічні, організаційні, мережеві);
- фінансово-організаційна підтримка реалізації інноваційних програм і заходів, їх наукового обґрунтування;
- законодавче регулювання розвитку інноваційних структур та їх мережі;
- впровадження нових форм взаємодії управління державними фінансами із суміжними сферами соціальної діяльності для забезпечення системності інноваційних перетворень;
- розробка й реалізація цільових комплексних програм;
- створення системи інформаційно-аналітичного та аналітико-прогностичного забезпечення формування й реалізації інноваційної політики.

Особливого значення набуває використання самоорганізаційних механізмів інтерорганізаційних процесів, що є основним завданням впровадження інновацій [7, с. 25]. Запровадження проектного фінансування стає найважливішим напрямом управління інноваціями в системі державних фінансів. Такий підхід задає дві осі орієнтації інноваційного процесу у сфері управління державними фінансами. Перша – це орієнтація на децентралізацію й самостійність підрозділів, що забезпечують високу маневреність, оперативність, множинність форм організацій, різноманітність нових методів, технологій, послуг, гнучкість структур і методів управління.

Друга вісь системи орієнтована на зовнішнє середовище та пов'язана з реалізацією довготривалих тенденцій, зі стабільністю функціонування системи в зовнішньому середовищі. Ця друга тенденція розвитку організації ґрунтується на механізмі консолідації й інтеграції, який створює синергетичний ефект злиття маргінальних інновацій у єдиний інноваційний процес трансформації системи управління державними фінансами в контексті соціально-ринкової модернізації українського суспільства.

В Україні значний час триває реформа державних фінансів, було реалізовано низку заходів, проте результати проведених реформ є досить неоднозначними. Виконання окремих важливих завдань мало формальний характер, низку завдань так і не було реалізовано попри закінчення термінів, відведених на їх виконання. При цьому якість реалізації багатьох завдань була низькою, що нівелювало їх позитивний ефект. На нашу думку, нова стратегія реформ має базуватися на ідентифікації ключових проблем системи державних фінансів. Пріоритети реформи державних фінансів окреслюють її найважливіші напрями, а конкретні заходи дадуть змогу зменшити негативні наслідки. Робота над усуненням недоліків системи державних фінансів повинна тривати.

Реформування бюджетної системи має бути спрямоване на підвищення ефективності та продуктивності використання бюджетних коштів, децентралізацію фінансових ресурсів і зміну підходів до боргової політики держави. Кардинального реформування потребує архітектура бюджетної системи, яка має відповідати новим вимогам і завданням.

Особливо важливим завданням вже стало проведення бюджетної децентралізації. Децентралізація не є ознакою ослаблення центральної влади. Децентралізація – це, радше, ефективний інструмент поліпшення якості управління фінансовими потоками. Фіскальна децентралізація сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів та підвищує політичну відповідальність місцевих чиновників, що стимулює їх працювати результативніше.

Стратегічною метою податкової реформи має стати перехід від домінування фіскального принципу податкової політики, коли вона розглядається виключно як інструмент мобілізації доходів до бюджету, до формування нової моделі податкової політики, яка б забезпечувала необхідний для підтримки функціонування держави обсяг бюджетних надходжень, не пригнічуючи при цьому підприємницьку діяльність та втілювати на практиці принцип соціальної справедливості розподілу податкового тягаря в державі.

У межах реформування податкової системи необхідно забезпечити поліпшення податкового простору для підприємницької діяльності, модернізацію системи фіскальних інструментів підтримки господарської діяльності, модернізацію податкової системи в напрямі посилення її соціальної справедливості, збільшення доходів бюджету без додаткового посилення фіскального тиску на підприємницький сектор [8, с. 47].

На підставі узагальнення двох тенденцій розвитку виникають чотири основні функціональні категорії ознак успішності впровадження системи управлінських інновацій: адаптація системи управління державними фінансами до середовища, досягнення її цілей із позицій адекватності потребам об'єкта управління, інтеграція елементів та їх взаємовідносин, а також підтримка внутрішнього принципу самоорганізації – поступовість у запровадженні проектного фінансування в системі управління державними фінансами.

Важливим аспектом організації інноваційного процесу є делегування й передача владних повноважень. У жорстко централізованій системі управління з високою концентрацією повноважень у керівників вищого рівня координаційні процеси є неефективними. Інноваційні процеси стимулюють трансформацію механізмів взаємодії структурних елементів системи управління державними фінансами.

Інновації вимагають перерозподілу повноважень між вищими й нижчими рівнями системи управління державними фінансами, змінюючи співвідношення централізації й децентралізації управління.

Оптимальне поєднання останніх спостерігається при делегуванні повноважень нижчому рівню системи управління в межах передачі функцій задоволення потреб споживачів управлінських послуг.

Окремим аспектом здійснення організаційних інновацій у системі управління державними фінансами є їх підпорядкування принципу відповідності затрат результатам. У сучасних умовах цей принцип переважно інтерпретується як радикальне скорочення персоналу й організаційних структур. Однак при цьому потрібно мати на увазі, що основним напрямом організаційних інновацій є не здешевлення управління державними фінансами, а його оптимізація. «Не можна однозначно вітати заклики до скорочення обсягу управління державними фінансами, особливо якщо він не заміщується самоврядними механізмами громадянського суспільства» [9, с. 12]. Кадровий склад, організаційна структура, обсяги управління державними фінансами мають визначатися соціальними потребами, а не завданнями бюджетної економії.

Окремим напрямом управлінських інновацій є використання інформаційних технологій як нового матеріально-технічного базису інструментарію управління державними фінансами. До основних напрямів інноваційної перебудови системи взаємодії державних інститутів із суспільством належить також забезпечення прозорості системи управління державними фінансами, розширення участі громадян та їхніх організацій у процесі підготовки рішень, повне інформування громадськості щодо діяльності органів державної влади [9, с. 62].

Потреба в модернізації механізму управління державними фінансами зумовлює необхідність трансформації існуючих підходів до його регламентації. Крім того, цей механізм управління має ряд недоліків. Так, в Україні не повною мірою реалізовано принцип прозорості системи державних фінансів; не в усіх секторах управління державними фінансами застосовуються сучасні й ефективні способи взаємодії учасників

бюджетного процесу; не вирішено питання виключення дублювання операцій, виконання функцій та обробки даних, що актуалізує формування інтегрованої системи процесного управління; не проведено ідентифікації й моделювання всіх бізнес-процесів, які забезпечують управління державними фінансами; не впроваджено інформаційні технології, що забезпечують ув'язування інформації про виконання бюджету з результатами діяльності організацій сектору державного управління; потребує розробки й впровадження механізм дії адміністративних регламентів, які зумовлювали б надання державних послуг у сфері державних фінансів за окремими категоріями в електронній формі.

Важливим кроком у забезпеченні формування інноваційної моделі управління державними фінансами в Україні стало прийняття Бюджетного й Податкового кодексів. Їх положення спрямовані на поліпшення фінансової діяльності органів влади всіх рівнів та господарюючих суб'єктів. Інноваційність прийнятих нормативних документів (у частині зменшення податкового навантаження, виведення частини економічної діяльності з тіньового сектору, залучення до сплати податків більшого числа потенційних одержувачів доходів, скорочення пільг від оподаткування) полягає в їх спрямуванні на формування фінансової моделі ринкової економіки в Україні.

Висновки. Протягом останніх років досягнуто певних позитивних результатів у вдосконаленні системи управління видатками державного бюджету: впроваджено механізм казначейського обслуговування бюджету, всі платежі спрямовуються через єдиний казначейський рахунок, нормами чинного Бюджетного кодексу України вдосконалено процедури планування, виконання й проведення бюджетної звітності, посилено зв'язок бюджету й позабюджетних фондів, капітальні витрати враховуються в бюджеті належним чином, Міністерством фінансів України здійснюється значна кількість проектів технічної допомоги.

Водночас залишається чимало нерозв'язаних проблем. Серед причин низької ефективності управління бюджетними ресурсами передусім виокремлюються недоліки планування та неточність прогнозування динаміки показників державного бюджету. Наслідком є неможливість прийняття виважених (із урахуванням як стратегічних, так і поточних завдань), обґрунтованих управлінських рішень.

Державні фінанси є багатоаспектним об'єктом державного управління та ключовим фактором підвищення рівня конкурентоспроможності економіки.

Список використаних джерел

1. Державний бюджет і бюджетна стратегія 2012–2014 : стабілізація та сталий розвиток в умовах реформування економіки України : у 4 т. / ДННУ «Акад. фін. управління» ; за ред. Ф. О. Ярошенка. Київ, 2011. Т. 1 : Стабілізація державних фінансів у контексті стратегії реформ. 2011. 920 с.
2. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України : Підручник. Київ : НІОС. 2002. 608 с.
3. Шушкова Ю. В. Державні фінанси та їх місце у фінансовій системі України. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/nvnlitu_2012_22.14_60.pdf.
4. Кириленко О. П. Державні фінанси в умовах формування демократичного суспільства. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25780/1/Кириленко%20O..pdf>.
5. Кокорин Д. И. Инновационная деятельность. Изд. : Экзамен, 2001. С. 439.
6. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент : учеб. 4-е изд. СПб. : Питер, 2004. С. 71, С. 72.
7. Иноземцев В. Л. За пределами экономического общества : Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире. Изд. : Наука, 1998. С. 25.
8. Бажал Ю. М. Національна інноваційна система : зарубіжний досвід, стан в Україні // Корпоративні структури в національній системі України : кол. моногр. / за ред. Л. І. Федулової. Київ : УкрІНТЕІ, 2008. С. 47.
9. Туленков Н. В. Особенности государственного управления в переходном обществе // Экономика та держава. 2005. № 2. С. 12, С. 62.

References

1. Derzhavnyj byudzhet i byudzhetna strategiya 2012–2014 : stabilizaciya ta stalij rozvytok v umovah reformuvannya ekonomiky Ukrayiny [State budget and budget strategy 2012-2014: stabilization and sustainable development in terms of reforming the economy of Ukraine] (2011) : u 4 t. / DNNU «Akad. fin. upravlinnya» ; za red. F. O. Yaroshenka. Kyiv, 2011. T. 1 : Stabilizaciya derzhavnyh finansiv u konteksti strategiyi reform.
2. Vasylyk, O. D., Pavliuk, K. V. (2002). Derzhavni finansy Ukrainy [Public Finance of Ukraine] : Pidruchnyk. Kyiv : NIOS.
3. Shushkova, Yu. V. (2012). Derzhavni finansy ta yikh mistse u finansovii systemi Ukrainy [Public finance and their place in the financial system of Ukraine]. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/nvnlitu_2012_22.14_60.pdf.
4. Kyrylenko, O. P. (2004). Derzhavni finansy v umovakh formuvannia demokratychnoho suspilstva [Public finance in the formation of a democratic society]. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25780/1/Kyrylenko%20O..pdf>.
5. Kokorin, D. I. (2001). Innovatsionnaya deyatelnost' [Innovative activity]. Izd. : Ekzamen.
6. Fatkhutdinov, R. A. (2004). Innovatsionnyy menedzhment [Innovation management] : ucheb. 4-e izd. SPb. : Piter.
7. Inozemtsev, V. L. (1998). Za predelami ekonomicheskogo obshchestva : Postindustrial'nye teorii i postekonomicheskie tendentsii v sovremennom mire [Beyond economic society: Post-industrial theories and post-economic trends in the modern world]. Izd. : Nauka.

8. Bazhal, Yu. M. (2008). *Natsionalna innovatsiina systema : zarubizhnyi dosvid, stan v Ukraini [National innovation system : foreign experience, the situation in Ukraine] // Korporatyvni struktury v natsionalnii systemi Ukrainy : kol. monohr. / za red. L. I. Fedulovoi. Kyiv : UkrINTEI.*

9. Tulenkov, N. V. (2005). *Osobennosti gosudarstvennogo upravleniya v perekhodnom obshchestve [Features of public administration in a transitional society]. Ekonomika ta derzhava, 2. 12.*

ДАНИ ПРО АВТОРА

Малишко Віталіна Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
вул. Сухомлинського 30, м. Переяслав, 08401, Україна
e-mail: malyshkovitalina@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8906-9060
Researcher ID: Y-4360-2018

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Мальшко Виталина Валериевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и налогообложения
Университет Григория Сковороды в Переяславе
ул. Сухомлинского 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: malyshkovitalina@gmail.com

DATA ABOUT AUTHOR

Malyshko Vitalina, PhD in Economics, Associate Professor, Chair of Finances, Banking and Insurance
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
Sukhomlynsky Str. 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: malyshkovitalina@gmail.com

УДК 336.1.

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-50-193-198>

ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Чорновол А. О.

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап соціально-економічного розвитку як країн з розвинутою так і трансформаційною економікою характеризується невизначеністю зовнішнього середовища, посиленням глобалізаційних процесів, що актуалізує питання обґрунтування фінансової стратегії, конкретизації її завдань та розробки інструментарію їх вирішення.

Постановка проблеми. В умовах посилення волатильності соціально-економічної динаміки, пандемії COVID-19 актуалізується необхідність розробки державної фінансової стратегії, яка надасть можливість для підвищення якісного рівня оцінки фіскальних ризиків, виробленню інструментарію щодо їх мінімізації, підвищенню координації діяльності органів державної влади, скороченню непродуктивних державних витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та реалізації фінансової стратегії в системі державного управління розкривається в багатьох наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, С. Кучеренко, Л. Леваєвої, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, Л. Мармуль, В. Макогон, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Посилення волатильності соціально-економічної динаміки погіршує можливості швидкого відновлення економіки. У зв'язку з цим вагомим завданням є розробка державної фінансової стратегії спрямованої на реалізацію заходів щодо мінімізації фіскальних ризиків.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданнями дослідження є: обґрунтувати роль фінансової стратегії у системі державного управління в умовах посилення волатильності соціально-економічної динаміки, пандемії COVID-19; визначити особливості формування та реалізації фінансової стратегії у системі державного управління; здійснити аналіз та оцінку видатків державного бюджету. Метою дослідження є розкриття та обґрунтування підходів щодо формування і реалізації фінансової стратегії у системі державного управління.

Метод або методологія проведення дослідження. Для досягнення мети статті застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів: теоретичного узагальнення і порівняння; системний; порівняльний аналіз; наукового абстрагування.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито роль фінансової стратегії у системі державного управління в умовах посилення волатильності соціально-економічної динаміки,